

פאפולערע פאקסבלאט

אונזערע אייגענע פארטייטש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 65/1360 Łódź, Czwartek 15 marca 1928 r. זעקסטער יאהרגאנג

צירעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

סאוריעטישער ענטוואפנונגס-פראיעקט דער אפמאך אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע ווערט נישט געקלינגט.

געשטארבען דער רעדאקטאר פון "ניו-יארקער טיימס".
ניו-יארק, 14 (י.ט.א.) טעלעגראפיש
אין עלטער פון 70 יאהר איז דא גע-
שטארבען דער רעדאקטאר ארויסגעבער
פון ניו-יארקער טיימס אראלף פאקס.
דער פערשטארבענער איז געווען אנפאנגע
זעהענע פערזענליכקייט און האט גע-
שפילט א וויכטיגע ראל אין יודישען
קולטורעלען און סאציאלען לעבען.

מיניסטער פאטעק ביי טשיטשערניען
מאסקווע, 14 (ספ. טעל.) דער
פאלישער געזאנדטער אין מאסקווע,
מיניסטער פאטעק האט אפגעזאגט
זיך צוריקצוגען פון טשיטשערניען.

Dr. PRYBULSKI
זאנאוואקא 1, טעל. 25-38
הענדלעך און חסי-היום קרענקעלעך.
שטענע, ברויטשולדנע פון קער-ליכט (אדער)
אויסשטעלן, רעכענען-שטרעלען.
טעל. 1-10 און 1-4 און 5-7
דעמאלט פון 8-4 טאג.
טעל. 1-10 און 1-4 און 5-7

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האל-
און לונגען-קראנקעלעך.
קאנסולאטאריע 9, טעל. 27-81.
שפרייטשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5-7.
נעמט אויך אן און לעשטיגע, ווערענע 17
פון 10-11 און פון 2-3.

דער אפמאך אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע
ווערט נישט געקלינגט.
לער נישט אפגעהיטען, ווייטער איז א-
געווען געווארען, אז האט די אינדוסטרי-
עלער בעקומען אויס קרעדיט און די א-
בייט אין די פאבריקען נעהט און די קאניונק-
טור אין דער טעקסטיל אינדוסטריע נישט
קען נעמטען. דערצו איז דער ארבייטער
פערפאגער אויס אפגעשוואכט און וואלט
נישט געקענט פיהרען קיין ווערענערען
קאמף. ס'איז דעריבער בעשלאסען געווא-
רען דעם אפמאך נישט צו קלינגען, דער-
פאר אבער אפטייען און דער ארבייט-
ראש-אפמאך וואלט געוואלט אויסגעפיהרט
ווערען פאר די אינדוסטריעלער, ס'איז
בעשלאסען געווארען צו פערלאנגען פון
ארבייטער-מיניסטעריום אז זי וואלט צוגע-
רופען א קאנפערענץ פון ביידע צדדים
אויף וועלכער די פראגע וועטען די שר-
קאנעס פאר די אינדוסטריעלער וואלטען
ארויסגעזעט און ערלעדיגט ווערען.

בערגעניצען די בעוואפענונג
פאדערען די ענגלישע ארבייטס-פארטיי.
לאנדאן, 14 (א.ט.צ.) די לייבאר-פארטיי וועט
אריינשטעלען אין ענגלישען פארלאמענט א
וואפעניג אויף ים.
גיפטיגע גאזען אין לעמבערגער פאליטעכניקום.
לעמבערג, 14 (טעלעפאניש).
אין איינער פון די דאבארטאקאריעס אויפן
לעמבערגער פאליטעכניקום האבען ע-
ליכע פערזאנן פערלירען דאס בעוואוסט-
זיין צוליב פערמיטונג מיט געהיימ-
נישפילע גאזען. ס'איז דורכגעפיהרט

(ס) ווי מיר האבען שוין געשריבען
האבען די טעקסטיל-ארבייטער ווי נע-
גערייט צו קלינגען דעם הויפט-אפ-
מאך מיט די אינדוסטריעלער. לויט אפ-
מאך דארף דער אפמאך געקלינגט ווע-
רען מיט 14 טאג.
אין צוזאמענהאנג דערמיט איז גע-
טען אונטערן פארויף פון דעם. שטענ-
דאקסי פארנעקומען א וואונד פון הויפט
סערוואטונג פון טעקסטיל-ארבייטער -
פערמאן אין דער וועג האבען אויך
אנטויל גענומען פערטרעטער פון די
טעקסטיל פערמאניען בילדן, שלעזיע, גא-
ליציע, טשעכאסלאווא, וואלעמביע, וואר-
שא א.א.וו. ס'האט זיך ענטוועקלט א
לענגערער וסוח בעה וועלכען די דער-
נער האבען אנגעוויזען, אז דער אפמאך
וואס איז געשלאסען געווארען נאכץ אר-
בייטראש, ווערט דורך די אינדוסטריע-

לעמבערג, 14 (טעלעפאניש).
אין איינער פון די דאבארטאקאריעס אויפן
לעמבערגער פאליטעכניקום האבען ע-
ליכע פערזאנן פערלירען דאס בעוואוסט-
זיין צוליב פערמיטונג מיט געהיימ-
נישפילע גאזען. ס'איז דורכגעפיהרט

סאוריעטישער ענטוואפנונגס-פראיעקט
ערקלערונג פון ליטווינאוויץ.
בערלין, 14 (א.ט.צ.) "יוניטעד פרעס" ברענגט
ליטווינאוויץ, וועלכער האט ערקלערט, אז די
בפמיען אויף דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ
ענטוואפנונגס-פראיעקט און זי רעכענט דערביי
טערקישער דעלעגאציע.

אין גריכענלאנד וויל מען בעזייטיגען די יודען
פון די גרעניץ-געביטען.
א.ט.צ., 14 יום"ט טעלעגראפיש אין אסטע, וועלכע
גריכענלאנד האט דער סאלא- פון קאמוניסטן-
ניקער יודישער דעפוטאט. ס'האט איר רען די
ריינגעטראגען אריינגעפאלענע ווער גע-
נען דעם געפאלענע יודישער פון לען איהם
די גרעניץ-געביטען. ער האט דערביי יאגט
שטארק אנגענומען איינע הויכע בער-

אפגלאנגען פון דער מוראדיגער קאטאסטראפ
אין קאליפארניע.
לאנדאן, 14 (א.ט.צ.) די אפגלאנגען פון דער
שרעקליכע, עס זענען אומגעקומען 865 מענשען.
אין דער פינטער.

2 נייע יודישע פראפעסארען אין בערלינער
האנדעלס-אקאדעמיע.
בערלין, 14 (י.ט.א.) טעלעגראפיש פון דער
די הויכע האנדעלס-אקאדעמיע האט אויס- הארר
געוועהלט אלס פראפעסארען יודען: יום פירש.
דעם בעקאנטען פובליציסט, רעדאקטאר

וויכטיג פאר געוועזענע
הורטאוויקעס און פראווינץ-סוחרים!
מזה-רייבעכץ מצות
פון די פרימסטע מעהלען
געבאקען אין לאדז, ווי אויך געמאכען אונטער
ראבינאט אין שוין צו בעקומען צו שפאט ביליגע
קליינמאן און העפנער, פאנסקא 58, טעל. 54-69.
די פערקויפט-שטעלען געפינען זיך אין דער
ביי קליינמאן, גרינער מארק 10, אין דער צוקערני-
ביי העפנער, גרינער מארק 9, אין פראנט-דארען,
אין ביי העפנער, בענעדיקטא 20, אין דער צוקערניע.

אויף יום-טוב, שבת און וואך
קויפט נאר ווייז און קאניאז
ברמל
כשר לפסח
אין געשמאק, רייז, נאטורעל און בעסער פון די
טייערסטע אויסלענדישע וויינען.
אין "תוצרת הארץ" און יעדער, וואס טרינקט
איהם, שטיצט דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל.
אין געזונד און קרעפטיג און ווערט צוגעשריבען
די חולאים, אלס גוטער הייל-מיטעל.
האט די שוין-מאקע: 2 מרגלים טראגען דעם אשכול.
אלע "ברמל"-וויינען און דער מארק, זענען פאלש
און שטאמען נישט פון ארץ-ישראל.

מאסאזש-און הייל-
גימנאסטיק-שולע און
קאבינעט
פון דר. מער.
ב. שמירגעלד
צענטראלע 6, טעל. 51-89.
זענענדיגער - פערקויפטונג
אויסשטעלן, נאכגע-שטעלען,
אעס נאכ, פארשטעלען, שוועל-
אקראפאטונג, נאכגע-אנישע
האמאזש, בעהנדלונג פון
"יוש שחאכע קינדער (ברעקען).
אין דעם ענדיגען די שולע
ווייט אויסגעשטען א צייטיג
צמפפאנג פון 5-8 נאכט

Dr. med.
BRAUN
23 פאלדניאווא 23
טעל. 40-26
ספ. ציא-אדעס 6 ארץ הויט און
הענדלעך קראנקעלעך און
טענע-שוועלעך.
בעהנדלונג מיט מאדערן-ליכט
(הא-אויסשטעלן)
נעמט אן פון 9 ביז 11 פון
און פון 8-5 אדער.

וויכטיג פאר געוועזענע
הורטאוויקעס און פראווינץ-סוחרים!
מזה-רייבעכץ מצות
פון די פרימסטע מעהלען
געבאקען אין לאדז, ווי אויך געמאכען אונטער
ראבינאט אין שוין צו בעקומען צו שפאט ביליגע
קליינמאן און העפנער, פאנסקא 58, טעל. 54-69.
די פערקויפט-שטעלען געפינען זיך אין דער
ביי קליינמאן, גרינער מארק 10, אין דער צוקערני-
ביי העפנער, גרינער מארק 9, אין פראנט-דארען,
אין ביי העפנער, בענעדיקטא 20, אין דער צוקערניע.

געזעלשאפט "הומיר" אלע קאשטשוישקי 21 №
זונטאג, דעם 18-טען מערץ 9 א זיינער אוועק וועט די בעריהמטע
יודישע שריפטשטעלערין פרוי
רחל פייגענבערג
האלטען א פארלעזונג א.ד.ט.
"דער פרויען-שווא" =
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון "הומיר".

וויכטיג פאר מזה-בעהערס!
אין בעסטען צענטער פון שטאט איבערצוגעבען א פראנט-געוועלד
מיט שויעפנסטער, צו פערקויפען מצות.
צו ערפארען פאלדניאווא 12, ביי ראזענבערג.

העלפט אומגליקליכער פאמיליע.

(—) אויף וואסכאנא 40 אומ'ן 3-טען שטאק וואוינען יודישע פאמיליעס אין ענגע, קליינע שטיבעלעך. פרנסה פהלים אעס צו, ווי אין פיל יודישע הייזער, אבער מ'לעבט זיך אדורך. פאר פורים הויבט מען אן צו ביסלעך רוימען, עס געהט דאך צו פסח. אזוי איז עס אויך מיט אונזערע קינדער קאטארען פונ'ם דריטען שטאק אויף וואסכאנא 40.

טרעפט זיך אבער א מצבה, אז פרוי סומריי, א יונגע פרוי פון עטליכע און דרייסיג יאהר, א מאסער פון 5 קליינע קינדער, דארף וואסען וועט און עס אויסטרוקענען אויפ'ן בידעם. דעם בוי-דעם האט אויך געוואלט בענוצען די לאקאטארע פונ'ם זעלבן שטאק קאר-מאן. ביידע האבען "נאטיגער", ביידע דארטען "דרינגענדער" און ביידע קע-נען נישט ווארטען. א ווארט פאר א שטענען און צווישען די פרויען איז ענט-ארבעט אין א געשלעכט. אין רעזולטאט איז פרוי סומריי שטארק צוקלאפט געווא-רען. אין אונזער האט פרוי סומריי גע'הלש'ט.

מ'האט ארויסגערופען די פאגאטאוויע פון "לינת הצדק". און דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז ביי דער פרוי איז א מח-ערשטערונג, און זי איז א-גנפיהרט געווארען אין שפיטאל. דארט איז זי געווען אבער 2 וואכען. ס'איז

געדענקט, אז אין "תומכי אורחים"

ווארטען הונדערטער בכבוד'ע פאמיליעס אויף אייער שפענדע

וועגן סאניטארען-צושטאנד אין די היגע בעקערייען דעלעגאציע פון בעקער-ארבייטער ביים לאווינק ד"ר מארגאליס.

(—) א דעלעגאציע פון יודישען בע-קער-ארבייטער-פעראייין, דעלעגאציע 4 איז נעכטען געווען ביים לאווינק מא-רגאליס וועגען אפהיטען דעם סאניטארען-צושטאנד פון די היגע בעקערייען.

צוזאמענפאהר פון קאאפעראטיווע בענק פון דער וואיעוואדוטווע. וועט פארקומען אין לאדו.

(—) היינט איז פארגעקומען א ציונג פון ראיוואקאמיעס פון די קאאפעראטיווע בענק אין לאדווער וואיעוואדוטווע. אין דער ציונג האבען אטאלי גענומען פארשטעהער פון לאדו, קאלא, נאקאנא, פושעושי, פאביאניץ א.א.וו. אויך דער אינספעקטאר פאר קאאפעראטיווע אין דער לאדווער וואיעוואדוטווע, ה' שמואל. נאכ'ן ארומערען א נאנצע רייע פראגען איז געשלאסען געווארען, און צוזאמענגעגאנגען מיט דער פראפאגאנדא.

הסכם צווישען בעקער-ארבייטער און מייסטערס וועגען אויסבאקען מצות.

(—) נעכטען איז פארגעקומען א קאנ-פערענץ פון יודישען בעקער-ארבייטער-פעראייין מיט די בעקער-מייסטער וועגען פארגענוגען פאר די מצות-ארבייטער נאך א לענגערע דיסקוסיע איז געקומען צו א הסכם, לויט וועלכען די מצות-אר-

די אויפפיהרונג פון דער דראמע אין ווילנע איז געווען א ליטעראריש גע-שעהעניש, די מחבר'ס, וועלכע איז אנוועזענד געווען אויף דער פרעמיערע, איז געשטאנען געווארען מיט בלומען. דער אינטערעס צום פארטראג איז דע-ריבער א גאנץ פערשטענדליכער.

איערע אייגענע ברידער און שוועסטער אונטערשטיצט איהר, ווען איהר שפענדעט פאר "תומכי אורחים"

Dr. med. A. URYSON
ספעציאל-ארצט
פאר אינערליכע קראנקהייטען
קאנסטאנטינע 20, טעל. 85-85
זעהט אן פון 3-5 נאכמיטאג 188

נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערזאנלעכונג

בעשלאסען אדורכצופיהרען די קהלה-פערזאנלעכונג און פסח-אקציע.

דער שותפות פון "דאבראטשניגא-שט" פון פרנס רוס צו בעשטימען אויף דער פסח-אקציע 200 טויזענד זעלבסטע-פון פרנס ציטירנאדוקסי צו בעשטי-מען פאר יעדען רעגיסטרירטען פאמיל-יען-מיטגליד 30 זעלבסטע און פאר פריי-דיידיגע 20 זעלבסטע.

פון פרנס ווייזמען צו בעשטימען 90 טויזענד זעלבסטע. דאס הייסט דיזעל-בע סימב וואס פארגאטאנערען.

ס'ווערד אנגענומען דער פארשלאג פון פרנס אדוה. ווייזמען, ס'ווערט אויך בעשלאסען פון דער דאזיגע סימב צו געבען 20 טויזענד זעלבסטע דאס "דאב-ראטשניגא-שט", ה' י. בערמאן פאר ארעסטאנטען, ה' עפשטיין איינצוארד-נען די יודישע זעלבנער ביי געדולד'ן. די רעגיסטראציע פון נויטבעדער-טיגע וועט נישט פארקומען אין דער קהלה נאר דורך די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס.

צום סוף ווערט אויסגעוועהלט א ספעציעלע קאמיעס, וועלכע וועט אדורכפיהרען די פסח-אקציע. אין דער קאמיעס זענען געוועהלט געווארען: פרעזעס מינצבערג, וו-פרעזעס בערגער, פרנסים וואדיסלאווסקי, האפמאן, זעל-מאנאוויטש, ציטירנאדוקסי און יוזפא-וויטש.

דירעקט 3 ליסטעס: "אגודה" מיט צאל-קיסטען, אונפארטייאישע מיט ציילונגען, "בונד" מיט, "פועלי-ציון". ס'ווערען גע-וועהלט פארגענדע קאמיעס: עסט-ווירטשאפט, כשרות, קרקע, שוהלען און בית-המדרש-קאמיעס. אין יעדער פון די דעמאנטע קאמיעס זענען צוויי צו 3 מיטגלידער פון דער "אגודה" און 2 פון די אונפארטייאישע מיט די ציו-ניסטען, סאציאלע הילפס-קאמיעס, 3 אגודה, 1 פאלקיסט, 1 ציוניסט, 1 אונ-פארטייאישער 1 בונד.

פינאנץ-און ביהזשעס - קאמיעס, 3 אגודה, 1 פאלקיסט, 1 אונפארטייאישער 1 ציוניסט און 1 "פועלי-ציון". רעגולא-מין-קאמיעס 3 אגודה, 1 פאלקיסט, 1 אונפארטייאישער, 1 ציוניסט, 1 "בונד" וועגען דער קוילען-פערזאנלעכונג ווערט בעשלאסען זי צו פיהרען אונגעהענגי-פון דער פסח-אקציע. און אין פערזאנלע-פון 8 טאג זאל זי אדורכפיהרען ווע-רען די פערזאנלעכונג זאל אדורכפיהרען די סאציאלע הילפס-קאמיעס, וועלכע דארף שוין היינט אפהעלטען א זיצונג וועגען דעם בונדע דער פסח - אקציע ווערט אריינגעטראגען פארגענדע פאר-שלאגען: פון פרנס זעלמאנאוויטש, אז די פסח - אקציע זאל געפיהרט ווערען זעלבסטשטענדיג דורך דער קהלה און

נעכטען אין אויפגאבן פארגעקומען א זיצונג פון דער ביהזשע קהלה-פערזאנלע-כונג מיט פארגענדע טאג-אדורכפיה-רונג פון קאמיעס, קוילען-פערזאנלע-כונג און פסח-אקציע.

פרעזעס מינצבערג עפענט די זיצונג מיט א לענגערע רעדע, אין וועלכער ער דאנקט פאר דעם וועהלען איהם אלס פרעזעס און זאגט צו זיין אמט אויסצו-נוצען לטובת דער יודישער בעפעלקע-רונג ביי א הארמאנישער צוזאמענאר-בייט פון אלע ריכטונגען, וועלכע זע-נען רעפרעזענטירט אין דער קהלה.

פונם רוס לעגט דאן פאר איבערצו-רייסען די זיצונג אויף 10 מינוט אלס צייכען פון טרויער צוליב'ן טויט פון אסטראווער רבי. די זיצונג ווערט אי-פערגרעסען, און נאכדעם ווי זי ווערט צוריק געעפענט ליענט פונם רוס א דעקלאראציע וועגען ווער שטעלונג צו דער איצטיגער מצהרהייט. דאס וועלכע טוט אויך פונם בושעווינסקי אין נא-מען פון דער ציוניסטישער פראקציע.

ביי די פראגען פון וועהלען קאמ-סיעס ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע ווע-גען צוזאמענשטעל פון די קאמיעס. לסוף ווערט בעשלאסען צו וועהלען אין די קאמיעס לויט דער צאל מיטגלי-דער, וואס יעדע פראקציע האט. עס פ-

דער וואלאדיזשער צאל-טאריף און די היימישע אינדוסטריע.

אונזערידען פון א געהעכערטען צאל-אבער אלס פוילישער בירגער, וועלכע קען נישט די פערזענלעכע פון דער היימישער אינדוסטריע, מוז איך בענרי-טען דעם שריט פון דער רעגירונג בונדע דער צאל-העכערונג, ווייל נאר אויף אזא אופן וועט זיך ווי געהערג ענטוויקלען די פוילישע אינדוסטריע, און פוילען וועט שפילען א גאנצעוועהענע ראלע אויף דעם וועלט-מארק.

די מורא, אז די פוילישע פאבריקאנ-טען וועלען אויסנוצען די גינסטיגע קא-נע אין, ווערענדיג געשיצט פון די אויס-לענדישע קאנקורענץ, וועלען זיי צו-שטארק העכערען די פרייזען פון זייערע אויסארבייטונגען איז מיט גארנישט בע-גרענדעט, ווייל די שפעקולאציע-צייטען זענען שוין פון לאנג פערשווינדען און דער פאבריקאנט, ווי דער סוחר, ביידע ווילען עקזיסטירען און פיהרען א גאד-מאכען האנדל. א חוץ דעם איז דאס סוחר'טום אין פוילען, ביים היינטיגען

היינט, דעם 15-טען געהט אריין אין קראפט די צאל-וואלאדיזשער צאל-ארטיקלען, וואס וועלען אונקומען פון אויסלאנד, וועלען געצאלט ווערען לויט'ן געהע ערטען טאריף.

וואסער ווירקונג וועט דער וואלאדיז-זשער צאל-אבזאהל האבען אויף דער היימישער אינדוסטריע?

— פאר דער היימישער אינדוסטריע איז די וואלאדיזשער א לעבענס-פרא-גע; די ווירטשאפטליכע קאנינקטור אין פוילען איז איצט אדעלע, דאס מען מוז מיט אלע קרעפטען פארגרעסערן די היי-מישע פראדוקציע, אין די לעצטע עט-ליכע חדשים, מאכען מיר דורך א שטי-קעל קריזיס און די ארבייטסלאזיקייט איז א בעדייטענדע, די מאסגעבענדע ספערען האבן דעריבער זעהר פאכמע-ניש און, לויט די בעדערפענישען פון די פוילישע בירגער, געהאנדעלט.

אלס סוחר וואלט מען בעדארפט זיין

בלויטיגער סוף פון א "זאבארוע". נעכטיגער פראצעס אין קרייז-גערונט.

טארקע וועפט פרייטשאק צוזאמענגע-קליבען אייגענע שטוב אויף א זאבארוע. ווען די נעסט זענען שוין געווען גוט בלוטען, האט זיך איינער יאן וואסאן געווערעט צום צווייטען - מאור, און איהם געפרעגט צו ווייטען ער, אז זיין ווייב האט פאר דער חתונה געלעבט מיט גייראנען. מאור איז אריין אין פעס און געפארערט, אז וואסאן זאל איהם אויפווייזען פון וואנען ער ווייט דאס. וואסאן האט געזאגט, אז דאס האט איהם דערזעהלט זיין ווייב.

— די נעסט מיט מאורען און וואר-טאנען זענען ארויסגעלאפען אויפ'ן 3-טען שטאק, וואו עס האבען געוואונט די מאורס, און עס האט געדארפט ארוי-נעפיהרט ווערען א קאנפראגאציע צווי-שען די צוויי פרויען: וואסאן-מאור און מאור-מאור.

דערווייל האט נאך אויף די טרעפן אויסגעפראכען א געשלעכט אויפ'ן גע-ריר פון זיין וואוינונג ארויסגעלאפען ער, הויז - ווירט ווענעט מייטאם - דער האט פאלד געכאפט א קלאפ און אונגעפאלען א פערזאנלעכע. פאלד נאכ'ן פאטער איז ארויסגעלאפען דער יונגער מייטאם וואסאן-מאור, וועלכע-מא-סקי האט איהם געטראפען מיט א רע-

אין זונטאגדיגען נומער פון "נייעס פאלקסבלאט" האבען מיר בקיצור דער-זעהלט וועגען דעם טראגישען סוף פון א זאבארוע וואס איז פארגעקומען אויף פאנקאטע 18 ביי ווענעט מייטאם און יו-זעפא ברייטשאקאוו.

נעכטען איז אין קרייז-גערונט פאר-געקומען דער פראצעס נעגען די בעשול-דינטע אין דעם מאר פון וואסאן-מאור מייטאם - דעם 21 יעהריגען וואונדער-ניעץ וועלכע-מאורסקי, 31-יעהריגען שווא-סטאק און 25-יעהריגען וואסאן-מאור נארא.

אין בעשולדיגונגס-דאקט ווערט דער-זעהלט, אז דער ווירטוירט פון פאנקא-טע 18, ווענעט מייטאם האט שטארק גע-האלט פסור ווערען פון איינער, אנהיי-געווישענע לאקאטארע - סטאניסלא-ווא שווארץ-מאור און האט געקריגען אויף איהר אנגעקומען.

צווישען דעם ווירטוירט פון איין ווייט און א טייל לאקאטארען פון הויז, צווי-שען וועלכע עס האבען זיך געפונען שוואר-קאטאס חתן נארא-און ווייטע פריינד פסאק און וועלכע-מאורסקי האט אויסגע-פראכען א פארמעלער קרייז-זשעסאנא. אין קרייטשען אונזער דעם 17 אק-טאבער 1927 האבען זיך צו דער לאקא-

מיט אריין געוויסען
וועט איהר קענען זאגען כל
דכפין יתי יכול, ווען איהר
וועט אייער שפענדע געבען
פאר דער פסח-אקציע
"תומכי אורחים"

דערווייל האט נאך אויף די טרעפן אויסגעפראכען א געשלעכט אויפ'ן גע-ריר פון זיין וואוינונג ארויסגעלאפען ער, הויז - ווירט ווענעט מייטאם - דער האט פאלד געכאפט א קלאפ און אונגעפאלען א פערזאנלעכע. פאלד נאכ'ן פאטער איז ארויסגעלאפען דער יונגער מייטאם וואסאן-מאור, וועלכע-מא-סקי האט איהם געטראפען מיט א רע-

אין זונטאגדיגען נומער פון "נייעס פאלקסבלאט" האבען מיר בקיצור דער-זעהלט וועגען דעם טראגישען סוף פון א זאבארוע וואס איז פארגעקומען אויף פאנקאטע 18 ביי ווענעט מייטאם און יו-זעפא ברייטשאקאוו.

נעכטען איז אין קרייז-גערונט פאר-געקומען דער פראצעס נעגען די בעשול-דינטע אין דעם מאר פון וואסאן-מאור מייטאם - דעם 21 יעהריגען וואונדער-ניעץ וועלכע-מאורסקי, 31-יעהריגען שווא-סטאק און 25-יעהריגען וואסאן-מאור נארא.

אין בעשולדיגונגס-דאקט ווערט דער-זעהלט, אז דער ווירטוירט פון פאנקא-טע 18, ווענעט מייטאם האט שטארק גע-האלט פסור ווערען פון איינער, אנהיי-געווישענע לאקאטארע - סטאניסלא-ווא שווארץ-מאור און האט געקריגען אויף איהר אנגעקומען.

צווישען דעם ווירטוירט פון איין ווייט און א טייל לאקאטארען פון הויז, צווי-שען וועלכע עס האבען זיך געפונען שוואר-קאטאס חתן נארא-און ווייטע פריינד פסאק און וועלכע-מאורסקי האט אויסגע-פראכען א פארמעלער קרייז-זשעסאנא. אין קרייטשען אונזער דעם 17 אק-טאבער 1927 האבען זיך צו דער לאקא-

די אסימילאציע-בעוועגונג ביי יודען אין פוילען.

שפראכליכע אסימילאציע אויף די קרעסען. - פויליש אלס תבליט און גוטער טאן. - ווידערשטאנד פון דער יודישער שול. - אסימילירונג פון דער פרויען-וועג. - ראמאנטיזם. ריטערליכקייט און סעמיטישע בע-ציהונג צו דער פרוי. - דער "ציגיינער אין פראק" און זיין ראָל אין רומעניען.

געשפער פון "נייעם פאלקסבלאט" מיט דער שריפטשטעלערין רחל פייגענבערג.

ליכטיקייט, אין זייער בעציהונג צו דער פרוי זענען זיי ארום און ארום סעמיטיש, זיין שוועסטער, מוטער, פרוי, טאכטער, זיין זענען פאר איהם א הייליגקייט, ער אלץ און אפער נישט קיין קאמפלימנט, און האט נישט צו דער פרוי די בעציהונג, וואס וואל איהר אימפאנירען.

דער ראָזינער אומשטאנד האט אין בעסאראביען צ. ב. אַרױסגערופען אין די ערשטע יאָהרען נאָכ'ן קריג אַ מאַסען-בעוועגונג פון שמד צווישען די יודישע מערלעך. די רומענישע אַפּיטירען, ווי בכלל די רומעניער זענען טיפּישע פּויער, רען, פון אַ נידריגער קולטור וואָס האָבן ען אַפּער איבערגענומען די אויסערליכע סמנים פון דער פראַנצויזישער, דענער-גערירטער קולטור, בלייבענדיג איבערלעך נאָך און אומקולטורעל. דער ציווילער ווירטער רומעניער איז אַ ציגיינער אין אַ פראַק. דער אויסערליכער נלאָנע, דאָס קישען די האַנט, דער שעהנער טאַנץ, דאָס בערלאַנגען דעם מאַנטעל און די פּיענע בענעהמונג האָט שטאַרק אומפאַר-נירט דער קליינשטעס-עלעגאַנטער יונגער פרוי, און ס'האָט זיך אָנגעהויבן אַ גרויסע שמד-פּעוועגונג. זי האָט אַפּער לאַנג נישט געוויסט: פון אונטערן פראַק האָט זיך אַרױסגעקריגען דער ציגיינער און פרוי רעזעלוציעס קאָואַליר האָט זיין פרוי נאָך אַ פאַר חרשים צוזאַמענ-לעבען געשלאָסען מיט אַ שטרוק. ווער ס'האָט געקענט און אַנטלאָפּען, נייע בעלזש אַפּער זענען שוין געווען וואָס אַ מאָל אַלץ וועגנער.

די ראָזינע ערשיינט האָט געקענט האָבען אַנאָרט, וויל דאָס יודישע מידעל וואָס איז לויט דער נאָטור ראַמאנטיש, און אויסגעפּענקט און זוכט מחוץ איהר קרייז דאָס, וואָס זי געפֿינט נישט אין דער אייגענער סביבה.

דער דורכשניטליכער פאלאק איז רי-טערליך און זיין אויסערליכער בענעה-מונג און דאָס ווירקט, די פרוי כאַפּט זיך אַ דעם אָן, אַפּט, ווער אַפּט איבער.

נצחן איהם אים, צווינגען איהם צו די שווערסטע ארבייטען פאר זייער אייגענעם נוצען. פערשטענדליך איז ער פאר שוואכע פאר קינדער, פאר עלטער, דער פרויען און - פאר נאך שטארקע, וואס די שטארקייט איז זייער עצם.

דאס קינד, ביי וועלכען דער הונגער-גער טשאפלין בייסט אפ א שטיקעל פונם ברויט, די עלטערע, מידענירער יונגע צירק-רייטערין מערנא, וועלכער דער שטיק-פאטער גיט גאנצע טעג נישט צו עסען - זיי דע-פיהלען אין איהם תיכף אַנאייגענעם, א נאָהענטען, א פריינד, צו וועלכען זיי טאליען זיך אין די שווערע מינוטען, וועלכע פאָלען האַרציג, נישט בעליידיגנדיג פון זיינע שטיק, עס פערשטעהט איהם אויך דער לייב-די מאַיטעסעט פון קראַפט, און דאָס איהם ריהג אַרױס פון דער הילף-שטייג. ווייל טשאפלין וועט קיינעם קיין שלעכטס נישט טון, ער איז אינגאנצן לייב און אַפּער וויליגקייט פאר יענעם, טשאפלין האָט אַריינגעקוקט אין די אויגען פון דער הונגערדיגער, וואַלט-זשערקע און - אַליין אַ הונגערדיגער-וועט ער שוין זיין שטיקעל ברויט נישט אויפגעטון: ער וועט עס עטליכע מאָל צוטרענען צום מויל און - איבערגע-בען דער הונגערדיגער.

ס'איז מערקוירדיג די פאקטישע קאנ-סעקווענץ, מיט וועלכער טשאפלין דער מחבר און רעזיסער פֿילט אַרױס, שלייפט אַרױס בלייבט דער העכסטער קינטילע-ריש-מאָדעלישער פּליקאמענטהייט און גאנצ-קייט די פון איהם אויסגעטרייבטע גע-שטאַלט. ווען טשאפלין, דער העלד פון טשאפלין, קומט אויף אַ רנע צווישן (ווייטער זעה 7-טע זייט).

מאָלענען רוסיש, וואָס איז אַרױסגעשטאַ-טען געוואָרען. אַפּער אין אַלגעמיינעם טעגליכען לעבען לאָזט זיך די ראָזינע ערשיינט פיהלען וועגנער. דער מאָ-סער-אינסטיטוט פונם דורכשניטליכער יאָגט איהם אָן, אַז ער קען נישט און טאָר נישט ווידערהאלטען די געשיכטליכע פעהלערען צו זיין רוסיפיקאַטאָר, גער-מאַניאָטאָר אָדער אין דעם פאל-פאַ-לאָניאָטאָר.

געטראָפּען פון דער אסימילאציע ווערט הויפּטזעכטליך די פּרוזשואַויע, די מאָ-סען בלייבען כמעט אונגעוואַרט אפילו פון דער אויפערלעכליכער אסימילאציע-וויקונג.

א גרויסע אסימילאציע ווירקונג האָט אויף דער יודישער יוגענט די פאַ-שעכענע שול אין ווילנער קאַנט זענען די יודישע שולען שטאַרק ענטוויקעלט אַז שטעלען אַ שטאַרקען ווידערשטאַנד דער אסימילאציע, וועלכע ס'פּרעגנט די אויסמיטע פאָרשעכענע שולען אין וואַהלן זענען אַזעלכע יודישע שולען פעהלען ווער וועגנען, פעהלען אַ ביסעל, "הרבות" שולען, די פּרוזשואַויע געוועלשאַפּטליכע שולען קענען אַפּער נישט אויסהאַלטען דעם אַפּט מיט דער אומוויסנעם שול, די עלטערען קענען נישט צאָהלען קיין שבר לימוד, און די ראָזינע שולען קענען אויסמיט נישט לערנען, פערשפּרויט זיך טאַק די חפּפּעיה פון דער פאָרשעכענער שול אויף דער יוגענט.

אונטער דער ווירקונג פון דער פּרעמדער שול פאלט אַרױסער אין דער ערש-טער רייה די וויבליכע יוגענט, די פרוי איז שטענדיג געווען מער אָפּגעריסען פון דער ארומיגער סביבה און האָט זיך געריסען אין דער גרויסער וועלט, און ווירקען אַ רייה ריין פּסיכאָלאָגישע און שטײַגערישע סבוח. די יודישע בעציהונג צו דער פרוי איז בכלל נישט קיין גוטע. די יודען זענען גוטע מאַנען, נאָר שלעכטע מענער, זיי זענען גוטע פאָטערס פרויערס, נאָר ס'איז נישטאָ אין זייער בעציהונג צו דער פרוי קיין ריטער-איטערטור.

אין לאַרז האָט געוויילט די בעקאַנטע יודישע שריפטשטעלערין רחל פייגענבערג זי האָט ערשט נישט לאַנג געמאַכט אַ טורגען איבער פוילען, געוויבט זיך קער-סען, גאליציען א. א. ו. ו. זי האָט זיך אינטערעסירט מיט'ן יודישען לעבען אויף דער פוילישער פּראָווינק, אויף וויפיל דאָס ראָזינע לעבען האָט דערהאַלטען זיין אייגענאַרט, אָדער זיך געענדערט אין ניוואַסענאַנג מיט די נייע עקאָנאָמיש-פאָליטישע און געוועלשאַפּטליכע בערינג-נונגען, וואָס האָבען זיך געשאַפּען אין די לעצטע 10 יאָהר. די בעקאַנטעסונגען און אויספיהרונגען פערעפּענטליכט פּר-פייגענבערג אין דער פרעסע און ספּעציעלע אַפּהאַנגלונגען, אויסגעווערנט די געלעגנהייט פון דער שריפטשטעלערין געווען האָט אונזער מיטאַרבייטער געהאַט מיט איהר אַ געשפּרעך און איהרע ווער-אינטערעסאַנטע אויספיהרונגען פּרעגנען מיר דאָ פאַר אונזער לעווער.

בעת מין ריווע איבער די יודישע שטעט און שטעטלעך אויף די קרעסען, - הויפט אָן פּר. פייגענבערג, - האָט זיך ספּעציעל אינטערעסירט אַ פרם פון יודישען לעבען - די אסימילאציע, אויף וויפיל זי איז דאָרט פעהלען און לאָזט זיך פיהלען און פערנלייך מיט די צענט-רען פון קאָנגרעס פוילען, צום בערלינער רען האָבן זיך פּעסענעשטעלט, אַז אויך דאָרט ווירקט דער וואַרעם פון אסימילאציע, הונד דאָרט ווערט איהר אַפּיטיר-טאָר און ס'פּרעגנט זיך געשטעלט אַ שטאַרק קערער ווידערשטאַנד, געהמען מיר צו די וואַהלן קיין פוילישער געוועלשאַפּט-ליך לעבען איז דאָרט נישטאָ, אַפּער די פוילישע אויסערליכע אסימילאציע-דרינגט שטאַרק אַרױס אין יודישען לעבען, זי איז אַפּערלעכליך און איז אַ שפּראַכליכער, די אַרמיניסטראַציע איז פויליש, מוז מען קענען פויליש-ס'איז דאָ אַ פּראַגע פון תבליט, און ס'הויבט אָן ווערען אויך אַ פּראַגע פון "גוטען" טאָן, אין די "פּר-סערע" הייזער, און די "סאָלאָנען" פּר-נעהט שוין פויליש דעם אָרט פון אַ-

עם איז נוצלאָ צו פערדעקען מיט שיינע ערמונונגען ווערטער די טרויר-עריגע ווירקליכקייט פונעם דעם יודישען רעוולוטאָ פון די וואַהלען אין פוילען. די יודען האָבען ביי די ראָזינע וואַהלען געהאַט אַ ביטערע נידערהאַנגען.

פון דער צאל דעפּוטאַטען, וואָס זיי האָבען פיהרער געהאַט, האָבען זיי דריי פינפטעל פּערלאָרען, אַנשטאָט 34 יודישע דעפּוטאַטען, וואָס זענען געווען אין פוילישען סיים, זענען איצט נאָר גע-וועהלט געוואָרען 14.

14 יודישע דעפּוטאַטען אין פויליש-שען סיים, דאָס איז אַ נאָר קליינע צאל נישט נאָר אין פערנלייך צו דער פיהר-ערדיגער צאל, נאָר אויך און פערנלייך צו דער פּראָפּאָרציע, וואָס די יודען בילד-דען פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג אין לאַנד. 14 דעפּוטאַטען אויף לער-פיר מיליאָן בעפעלקערונג, צעהן פּראָ-צענט יודען אין לאַנד און בלויז לערד פיר פּראָצענט יודישע דעפּוטאַטען אין סיים. דאָס איז פיל צו זיינען, דאָס איז אַ נידערהאַנגען אין אַפּסאָלועטען זין.

צוליב דעם, וואָס די הויכגעפאלענע זענען אויסגעטעט אַנדרהייטען, און וואָס אַלע פּראָמינענטע ציוניסטישע פיהרער פון פוילען און גאליציען זענען צוריק-געוועהלט געוואָרען, זוכט מען אין גער-וויסע קריזען צו ערקלערען, אַז דאָס איז אַ זיג פון די נאַציאָנאַלע יודען. דאָס איז אַפּער אַ פאַלשער שטאַנדפּונקט, מען קען דערויף זאָגען, ווי יענער גער-נעראל האָט זיך אויסגעוויקלט: "נאָר אַזאָ זיג און אויך בין פערלירען." אַ זיג פון נאַציאָנאַלע יודען איז נאָר, ווען די יודען בכלל פערנעסערען זייער כח און איינפלוס; אַפּער ווען דער יודישער כח און איינפלוס ווערט אין דער געווענ-געווענער פאַלשעט פון אַ לאַנד פער-קלענערט מיט דרוי פינפטעל, קען דאָס נישט פערטראַכט ווערען פאַר אַ זיג, נאָר פאַר אַ טרויערע נידערהאַנגען.

דאָס, וואָס די ציוניסטישע פיהרער פון פוילען האָבען זיך געקאָממען פון דער קאָאָסטראַצע, קען זיין אַ טריסט, אַפּער ס'איז בלויז אַ "גם וז לטובה" טריסט, דאָס צו פערטייטשען פאַר אַ זיג און אַ קורצוויכטיגער פאַרטייאַשער שטאַנדפּונקט, וואָס איז אַנאָרדערט די אַל-געמיינע לאַנג פון דעם פאַלע.

די סבוח פון דער נידערהאַנגען דאָרף מען נישט ווייט זוכען: די צושפּילטערונג פון די כחות, דאָס צושפּילען זיך אין אַזוי פיל פאַרטייען, בלאָקען און בלאָק-לעך האָט געפראַכט צו דעם ענטויר-שענדיגן רעוולוטאָ.

ווען מען קוקט צוריק צו דער וואַהל קאָאָפּאָנע, וואָס איז אַנגעפיהרט גע-וואָרען צווישען די פערשטערענע יודישע צדדים וואַנערט מען זיך אפילו נישט אויף דעם, וואָס ס'איז געשען עס איז געווען אַ קאָפּ, וואָס האָט נישט געוויבט צו פערנעסערען די יודישע פערטערעשטאָט און מאַכט, נאָר אַ קאָפּ, וואָס האָט געוויבט די יודישע פערטערעשטאָט און מאַכט צו שטרי-גען און צו פּערקלענערען. די פערטער-גע צדדים האָבען געפיהרט אַ פערניט-טונגס - קאָפּ צווישען זיך און זיי האָב-פּען זיך נישט גערעכענט רעמיט, וואָס די יאַלגעמיינע אינטערעסען פון דער יוד-ישער בעפעלקערונג אין פוילען ווער-לען היירען.

מיר ווילען דאָ נישט סאַרלען דעם צו אָדער יענעם צו. מיר זענען נישט אין פוי-לען און מיר זענען פאַלגליך נישט פּע-קאַנט מיט אַלע אייגענעלייטען, אַז מיר וואַלען זיין פערעכטיגט צו שפּאַסן דעם אָדער יענעם פיהרער, די אָדער יענע פאַרטיי, אַפּער אין אַלגעמיינ קענען מיר זאָגען, אַז דער וואַהל - רעוולוטאָ האָט בעוואָרען, אַז ס'איז עפעס פויל אין דעם לאַנד פון דענעמאַרק. עס איז אַ פּויר-לעך נישט געוואַרטערט צושטאַנד דאָס, וואָס קומט פאַר צווישען די פוילישע יודען, און וואָס ניכער זיי וועלען גע-פינען אַ וועג צו איינפערשטענדיג, אַזא-רוא, וועלכעסטרעסעקעס און געווענליכע גען רעספּעקט - אַלץ בעסער וועט זיין, וואָל כאַסער די ביטערע ערפאָהרונג פון דער געווענאַרט ווין אַ גוטע לעקציע פאַר דער צוזאַמפּ.

יודישע

וואַהל-נצחונות.

עם איז נוצלאָ צו פערדעקען מיט שיינע ערמונונגען ווערטער די טרויר-עריגע ווירקליכקייט פונעם דעם יודישען רעוולוטאָ פון די וואַהלען אין פוילען. די יודען האָבען ביי די ראָזינע וואַהלען געהאַט אַ ביטערע נידערהאַנגען.

פון דער צאל דעפּוטאַטען, וואָס זיי האָבען פיהרער געהאַט, האָבען זיי דריי פינפטעל פּערלאָרען, אַנשטאָט 34 יודישע דעפּוטאַטען, וואָס זענען געווען אין פוילישען סיים, זענען איצט נאָר גע-וועהלט געוואָרען 14.

14 יודישע דעפּוטאַטען אין פויליש-שען סיים, דאָס איז אַ נאָר קליינע צאל נישט נאָר אין פערנלייך צו דער פיהר-ערדיגער צאל, נאָר אויך און פערנלייך צו דער פּראָפּאָרציע, וואָס די יודען בילד-דען פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג אין לאַנד. 14 דעפּוטאַטען אויף לער-פיר מיליאָן בעפעלקערונג, צעהן פּראָ-צענט יודען אין לאַנד און בלויז לערד פיר פּראָצענט יודישע דעפּוטאַטען אין סיים. דאָס איז פיל צו זיינען, דאָס איז אַ נידערהאַנגען אין אַפּסאָלועטען זין.

צוליב דעם, וואָס די הויכגעפאלענע זענען אויסגעטעט אַנדרהייטען, און וואָס אַלע פּראָמינענטע ציוניסטישע פיהרער פון פוילען און גאליציען זענען צוריק-געוועהלט געוואָרען, זוכט מען אין גער-וויסע קריזען צו ערקלערען, אַז דאָס איז אַ זיג פון די נאַציאָנאַלע יודען. דאָס איז אַפּער אַ פאַלשער שטאַנדפּונקט, מען קען דערויף זאָגען, ווי יענער גער-נעראל האָט זיך אויסגעוויקלט: "נאָר אַזאָ זיג און אויך בין פערלירען." אַ זיג פון נאַציאָנאַלע יודען איז נאָר, ווען די יודען בכלל פערנעסערען זייער כח און איינפלוס; אַפּער ווען דער יודישער כח און איינפלוס ווערט אין דער געווענ-געווענער פאַלשעט פון אַ לאַנד פער-קלענערט מיט דרוי פינפטעל, קען דאָס נישט פערטראַכט ווערען פאַר אַ זיג, נאָר פאַר אַ טרויערע נידערהאַנגען.

דאָס, וואָס די ציוניסטישע פיהרער פון פוילען האָבען זיך געקאָממען פון דער קאָאָסטראַצע, קען זיין אַ טריסט, אַפּער ס'איז בלויז אַ "גם וז לטובה" טריסט, דאָס צו פערטייטשען פאַר אַ זיג און אַ קורצוויכטיגער פאַרטייאַשער שטאַנדפּונקט, וואָס איז אַנאָרדערט די אַל-געמיינע לאַנג פון דעם פאַלע.

די סבוח פון דער נידערהאַנגען דאָרף מען נישט ווייט זוכען: די צושפּילטערונג פון די כחות, דאָס צושפּילען זיך אין אַזוי פיל פאַרטייען, בלאָקען און בלאָק-לעך האָט געפראַכט צו דעם ענטויר-שענדיגן רעוולוטאָ.

ווען מען קוקט צוריק צו דער וואַהל קאָאָפּאָנע, וואָס איז אַנגעפיהרט גע-וואָרען צווישען די פערשטערענע יודישע צדדים וואַנערט מען זיך אפילו נישט אויף דעם, וואָס ס'איז געשען עס איז געווען אַ קאָפּ, וואָס האָט נישט געוויבט צו פערנעסערען די יודישע פערטערעשטאָט און מאַכט, נאָר אַ קאָפּ, וואָס האָט געוויבט די יודישע פערטערעשטאָט און מאַכט צו שטרי-גען און צו פּערקלענערען. די פערטער-גע צדדים האָבען געפיהרט אַ פערניט-טונגס - קאָפּ צווישען זיך און זיי האָב-פּען זיך נישט גערעכענט רעמיט, וואָס די יאַלגעמיינע אינטערעסען פון דער יוד-ישער בעפעלקערונג אין פוילען ווער-לען היירען.

מיר ווילען דאָ נישט סאַרלען דעם צו אָדער יענעם צו. מיר זענען נישט אין פוי-לען און מיר זענען פאַלגליך נישט פּע-קאַנט מיט אַלע אייגענעלייטען, אַז מיר וואַלען זיין פערעכטיגט צו שפּאַסן דעם אָדער יענעם פיהרער, די אָדער יענע פאַרטיי, אַפּער אין אַלגעמיינ קענען מיר זאָגען, אַז דער וואַהל - רעוולוטאָ האָט בעוואָרען, אַז ס'איז עפעס פויל אין דעם לאַנד פון דענעמאַרק. עס איז אַ פּויר-לעך נישט געוואַרטערט צושטאַנד דאָס, וואָס קומט פאַר צווישען די פוילישע יודען, און וואָס ניכער זיי וועלען גע-פינען אַ וועג צו איינפערשטענדיג, אַזא-רוא, וועלכעסטרעסעקעס און געווענליכע גען רעספּעקט - אַלץ בעסער וועט זיין, וואָל כאַסער די ביטערע ערפאָהרונג פון דער געווענאַרט ווין אַ גוטע לעקציע פאַר דער צוזאַמפּ.

די לעגענדע טשאַרלי טשאַפלין

טשאַפלין'ס "ציד" אין "קאָניאָ".

דער טיפ וועט אַריין אין דער לע-גענדע, מ'וועט וועגען איהם אמאָל רע-דען, ווי וועגען אַנאייגענעסטיגען "ציד" ניק, אַ מאָדערנעם הייליגען, וועלכער איז פּערזאָנאַלעט געוואָרען אויף דער יוגנדיגער וועלט, בדי צו היילען מענ-שען דורך געלעכטער, בדי צו דערווע-קען אין זיי אין די געלעכטער-אַנפאַלען די איידעלסטע סטרוועס פון מעגשליכער בעציהונג צום מיטמעשען. ער איז שוין איצט, ווי אַ שטיק לעגענדע, ווי אַ שטיק אַבסטראַקציע, וואָס איז פער-קערפערט געוואָרען אין דער אַזוי גוט בעקאַנטער געשטאַלט, אויף וועלכער איהר וועט קיינמאָל קיין שמייעל נישט געפֿינען.

אַרױס רוישט אַ וועלט, אַלץ יאָגט אייטל, רייסט זיך צו געפונען אַנאיי-גענעם פונקט, אַנאייגענעם אינהאַלט אין ברויזענדיגען תהוה ובהוה, און אין דעם שטורמישען הוהאָ בלאַנדזשעט, אַ מענשעל אין אַ שטייפן הוט, וועל-כער האָט דאָך אַזוי וועניג פערלאַנגען פאַר זיך און אַזוי פיל האַרץ, אַזוי פיל גוטסטייט און פערשטענדיש פאַר אַנ-דערע, פאַר פרעמדע ליידען און צרות. דאָס איז די זאַמעל-געשטאַלט פון טשא-פליינען, פון אַט דעם דאָן קיכאָט פון 20 יאָהרהונדערט, פון דעם היינטוועל-טיגען "ציד" ניק, פון דעם הייליגען פראַנ-ציסקוס, וועלכער דרעהט זיך אַרױס אין דער נייער וועלט פֿון אויסאָס און הי-מקלאַרצערס. גרויסע פערשטעהען איהם נישט, יאָגען איהם, פערפאַלגען איהם.

טשאַרלי טשאַפלין קען דאָס וועזען פון קינא נישט ערגער פון אַנדערע רעזיסערען, ער פערשטעהט דעם מהות פון פילם - די בעוועגונג, דעם טעמפּו; ביי איהם לויפט מען אויך, מ'יאָגט, מ'טרייבט, מ'פלייט, מ'שפרינגט, אַפּער אַלע בעוועגונגען זענען אַרומגענומען און בעהזיכט פון איין צענטראַל-אידיע, וועלכע מאַכט אַפילו דאָס ווילדסטע געלויב און געיעג פאַר גלייט און אומפערמיידליך.

טשאַרלי טשאַפלין איז אַנערשעפליך אין צוטראַכטען די אונזערוואַרטסטע און איבעראַשענדסטע קאָמישע סיטואַציעס; די אונזערוואַרטקייט מוז אויף דעם נא-טירליכסטען אופן אַרױסרופען שטורמען פון געלעכטער ביי די צושויער, אַפּער די אונזערוואַרטקייט פון די סיטואַציעס איז דאָך נאָטירליך און מעגשליך, ווייל אין זיי געפינט זיך ער. טשאַרלי טשאַפלין גופא.

טשאַפלין שפילט נישט קיין ראָלעס לויט סצענאַרישען, וועלכע זענען דורך עמיצען פערפאַסט, ער שפילט זיך אַליין, תמיד דערוועלבער, דיוועלבע מאַסקע, דער זעלבער הילף, דאָסוועלבער בויגעווייגט שטעקעלעך, דערוועלבער שטייפער הוט, וועלכען ער נעהמט אַראָפּ מיט דערוועלבער בעוועגונג, אַפּער תמיד דערוועלבער, איז ער שטענדיג אַנאָנדער וואַריאַציע פון דעם אייגענאַרטיגען מעגשליכען טיפ, וואָרען ער אַליין האָט בעשאַפּען.

אין אַנאָמערקאַנישער קינא-קאָמדיע קומט פאַר אַלצדינג, וואָס איז נאָר מעגליך און אַנאָמגליך זיך פאַרצושטע-לען: אַ באַהן-צוג פלייט אויף אויס-געקרימטע שינעס און שטאַקעלט זיך, ווי אַ שיפ'ר'צו; אַ חתן פאַלט אַריין דורכ'ן קורמען צום עס-טיש ביי זיין פליה אין הויז און וועט זיך אַוועק אויפ'ן קאפּ פון זיין קומענדיגען שווער; אַ יונגער-מאן דערהיט צו אַ מיידעל פֿון ער-שטען בליק אַזאָ הייסע ליבע, אַז דער קוועקזיבער אין טערמאַמעטער אויפ'ן נאָהענטסטען ראַטהויז הייבט זיך אויף ביז צום לעצטען גראַד און דער טער-מאַמעטער פלאַצט. אַלצדינג געפינט זיך אין אַ ווילדער משונה'דיגער בעוועגונג: הייזער, בריקען, פאַליציאָנען, שווי-פּענסטערס, פאַסטאַרען, וועלדער, און דאָס, כדי אויף אַנאָפּגעשטאַנענעם ראָד פון אַנאָיטאָ וואַלען זיך טרעפּען, ער און "זי" און מיטאָפּענדג אַ גליי, אין דער לופטען נעהמען חופּה וקדושין.

איין זאך פעהלט אין דער אַמערקאַ-נער פילם-קאָמדיע: אַביסעל איינפאַ-כער, מעגשליכער זיך, אַ ביסעל סענס אויף אַ רפואה.

און דערמיט אונזערשיידען די קא-מעדיעס פון טשאַרלי טשאַפלינען, אין וועלכע ער איז דער מחבר, דער רעזיסער און הויפט-איספיהרער, וואָס אין זיי איז דאָ אַ זין, אַ טיפּער און ערנסטער געדאַנק, וואָס דערהויבט זיי צו די שענסטע און איינדרוקפולסטע הימאָריסטישע ווערק אין דער וועלט.

אין אַנאָמערקאַנישער קינא-קאָמדיע קומט פאַר אַלצדינג, וואָס איז נאָר מעגליך און אַנאָמגליך זיך פאַרצושטע-לען: אַ באַהן-צוג פלייט אויף אויס-געקרימטע שינעס און שטאַקעלט זיך, ווי אַ שיפ'ר'צו; אַ חתן פאַלט אַריין דורכ'ן קורמען צום עס-טיש ביי זיין פליה אין הויז און וועט זיך אַוועק אויפ'ן קאפּ פון זיין קומענדיגען שווער; אַ יונגער-מאן דערהיט צו אַ מיידעל פֿון ער-שטען בליק אַזאָ הייסע ליבע, אַז דער קוועקזיבער אין טערמאַמעטער אויפ'ן נאָהענטסטען ראַטהויז הייבט זיך אויף ביז צום לעצטען גראַד און דער טער-מאַמעטער פלאַצט. אַלצדינג געפינט זיך אין אַ ווילדער משונה'דיגער בעוועגונג: הייזער, בריקען, פאַליציאָנען, שווי-פּענסטערס, פאַסטאַרען, וועלדער, און דאָס, כדי אויף אַנאָפּגעשטאַנענעם ראָד פון אַנאָיטאָ וואַלען זיך טרעפּען, ער און "זי" און מיטאָפּענדג אַ גליי, אין דער לופטען נעהמען חופּה וקדושין.

איין זאך פעהלט אין דער אַמערקאַ-נער פילם-קאָמדיע: אַביסעל איינפאַ-כער, מעגשליכער זיך, אַ ביסעל סענס אויף אַ רפואה.

און דערמיט אונזערשיידען די קא-מעדיעס פון טשאַרלי טשאַפלינען, אין וועלכע ער איז דער מחבר, דער רעזיסער און הויפט-איספיהרער, וואָס אין זיי איז דאָ אַ זין, אַ טיפּער און ערנסטער געדאַנק, וואָס דערהויבט זיי צו די שענסטע און איינדרוקפולסטע הימאָריסטישע ווערק אין דער וועלט.

א רויטישע פרוי האט צושטערט דעם שלום בית פון א גבירישער פאמיליע.

א אומגליקליכע ליבע-טראגעדיע האט זיך אפגעשפילט אין לעמבערג. - צוויי ברודער האבען ליב איין פרוי. - איינער נעמט זיך דאס לעבען, עס ראטעוועט איהם פון טויט זיין ברודער, ביי וועלכען דער זעלבסטמערדער האט צוגענומען זיין ווייב.

אין איינער פון די לעמבערגער גבירישע אוקראינישע משפחות האט זיך אפגעשפילט, א זעהר אינטערעסאנטע טעטע אומגליקליכע ליבע - טראגעדיע, ווען מען האט געטון אין טראשניץ גיטא אויפגעוועקט די רייכע גאס פערדער האט איינער פון די דאסטיגע אוקראינישע פויערס נישט פערקויפט זיין פעלד, מיט דער ענטוויקלונג פון דער גאס - אינזשענירע איז דער דאסטיגער פויער מיט א יעדען טאג אלץ רייכער געווארען. נאך זיין טויט האט ער זיינע ררי ווען איבערגעלאזט א גרויסע ירושה וועלכע האט זיך פון די ירושים אלץ מעהר פערערטערט, אזוי, אז זיי זענען היינט גרויסע גבירים.

דער עלטסטער פון די ררי ברודער מיט'ן נאמען מיכאלס, איז איינע א פער ווער פון א גרויסער אפטיק אין לעמבערג, זיין ברודער געוועזענע האט א סך ווילעס און פענסיאנעס און קורט ארט הרעכענען און דער יונגסטער ווירט ראמאן איז א גרויסגורדער ציגער, די דאזיגע פאמיליע זענען איינער גערעכנט צו דער אוקראינישער אריסטאקראטיע אין מורחאנאליציע.

נעשנאזט איז פעה די פויליש-איראנישע קאמפער געווען א אוקראינישער אפטיק, אין יאָהר 1926 איז ער צוריקקומען פון קיעו קיין זאראטא, וואו ער האט געענעט א געוויסע פרוי גיטא, וואס איז קיין פריז האט געשטאנען גערעכעלט, אז זי האט זיך גענומען מיט איהר באן, אזוי ווי געוועזענע האט זי ליב געהאט האט ער זי צו זיך איינגעלאדען איהם, א קורצע צייט שפעטער האט די פרוי געפראכט א בעסטעמיונג פון דער פראוואלעווער קירכע-ראמאן, אז זי האט זיך גענומען מיט איהר חתונה געהאט, נישט געווען קיין טייערע זאך, וועלכע איהר זאל געווען געפעלט און איהר באן זאל איהר נישט געווען קיינעם, אבער לאנג האט נישט געדויערט דאס גליק פון דעם דאזיגען פאר פאלק, אין

די לעגענדע שטארלי טשאפלין

ווי פון איהם אפגעטון. ער קומט אבער שוועל צו זיך, ער פערשטעהט באדע, אז ער וועט גליק און נישט פאר איהם, אז ער איז נאר, דער צווייטער-הערץ די הענד און די הערצער פון אנדערע, און דא געפינט ער זיך צוריק, ער בעגלייט מיט די אויגען די צוויי ליבעהאבערס און בלייבט אלץ, איינער אלץ א גיטא פערזאנלעך מער פון צירק, א מינוט נישט ער מיט אנדערע-הערצער קאפ, באדער הייבט ער זיך אויף און לאזט זיך געהן, ווייס, ווייס, וואו די וועלט האט צוריק, ער איז ווידער איינגעקערט, ער איז ווידער טשאפלין שטארלי טשאפלין, ער איז ווידער טשאפלין וועט ווערן א לעגענדע.

ווען צופרידען זיך צו בעווייזען אין איין אויטא מיט דעם שפאן פון דער פאליציי, וועלכע האט איהם ערשט מיט א פאר שפאן צוריק פערפאלגט.

דער שפאן האט דערווייל זיך פערטראכט איבער אייניגע פרטים פון דעם גאנצען ענין.

— יא... עס איז נישט קיין צווייטע... מיר זענען מיט אלעם מסכים... עס בלייבען דאך אייניגע נישט קלארקייטען, צום ביישפיל: דער אפדוק פון פרוי פאליס'ס ציין אויפ'ן עפעל, נישט קוקענדיג אויף פאליס'ס ערקלערונגען, בלייבט דאס דאך א פאקט, וועלכען מען קען נישט גרינגשפעצן.

— עס דאכט זיך מיר, ה' פרעפעקט, אז עס וועט נישט זיין שווער דאס אויך צו ערקלערען. איך וועל די ערקלערונגען געבען, ווען איך וועל זיין אימשטאנד זיי אונטערצושטיצען מיט בעווייזען.

— גוט, אבער זאגט מיר, ווי אזוי האט וועבער געטען אינדערפריה געפונען אין פארל. לויטאסער'ס צימער דאס צעטעל וועגען אויפרייס?

— און ווי אזוי האב איך דאס געפונען די רשימה מיט די דאטעס וועגען דעם אין וואס פאר א רייזע עס וועלען זיך בע-ווייזען די בריי? - האט זיך פערענא צולאזט.

— אלזא, זענט איהר אין דער זעלבער מינוט, אז פארל. לויטאסער געהט אין דעם ענין א פערדעכטיגען אנטווי?

— איך בין איבערצייגט, אז דאס אלץ וועט זיך אינגיכען אויפקלערען, ה' פרעפעקט, עס וועט זיין גענוג איצט אויסצופאר-שען די פרוי פאליס'ס און סוויטער'ן, כדי ערקלערען דעם גאנצען ענין און בעפרייען דאס פרייליך לויטאסער פון יעדען פערדאכט.

— נאך איין פאקט וואונדערט מיך זעהר - האט ווייטער געזאגט דער פרעפעקט - פארוואס האט אין זיינע אלע ערקלע-רונגען אינזשיניער פאליס'ס קיין איינמאל נישט דערמאנט די ירושה נאך מארגינגטאנען, פארוואס? צי האט ער פון דער ירושה נישט געוואוסט? צי זאלען מיר עס פערשטעהען אזוי, אז די גאנצע רייזע פערברעכענס האבען נישט קיין שום שייכות מיט דער ירושה נאך מארגינגטאנען?

— אויך אין דעם פאל בין איך אינגאנצען מסכים מיט אייך, ה' פרעפעקט. דאס וואס פאליס'ס פערשוויגען די ירושה, וואונ-דערט מיך אויך, אבער איך גיב דעם פאקט נישט צו קיין בעווי-זערען ווערט. דאס וויכטיגסטע איז לויט מין מינוט דאס, וואס עס דערווייזען געווארען די שולד פון אינזשיניער פאליס'ס און די אונשולד פון די בעשילדיגטע.

דאן לאז איז געווען העכסט צופרידען. לויט זיין מינונג

זאל פילהאדמאניע, נאדוואוויטשא 20.

נאכטראלען פון די בעליבטע ארטיסטען
= חנה לערנער און דוד זיידערמאן =
פרייטאג, דעם 16-טען, 9 אָווענד - די בעליבטע פיעסע אין לאָדו צו ביליג פרייזען פון 1 ביז 2.50 זל.

"מכירת יוסף"
הויפט-ראָל, יוסף - דוד זיידערמאן.
שבת, דעם 17-טען, 3.30 נאָכמיטאָג צו ביליג פרייזען
"מאשקע ווערט א פלה"
אָפער, אין 3 אַקטען מיט פראָלעג פון שטיינבערג, רעזשי: ד. זיידערמאן, הויפט-ראָלען: "מאשקע" - חנה לערנער, "וואָלדיע" - דוד זיידערמאן, דער שלאָנער קאָלעט, וואו נעמט מען די מידלען פון א מאָל ווערט געווינגען דורך חנה לערנער.

שבת, דעם 17-טען, 9 אָווענד - צום 1. מאל אין לאָדו
פרעמיערע!
דער שטארקסטער שלאָנער, וואָס איז געשפילט געוואָרען אין אַ מער ריקע
"אין נאמען פון גאט"
לעבענס-בילד אין 3 אַקטען מיט געוואָנג און טענן פון שטיינבערג, רעזשי: דוד זיידערמאן.

הויפט-ראָלען: "הושע" - חנה לערנער, "יזחק" - דוד זיידערמאן, די שענסטע געוואָנגענע ווערען געווינגען אין דער פיעסע "קופלע", "זי מיר מוחל, גאמעני" געווינגען פון חנה לערנער, "המבדיל" פון קאמפאזיטאר זילבערין, אַראַנזשירט פון זעל מאָ, ווערט געווינגען פון דוד זיידערמאן מיט'ן באָל, דער שלאָנער-נאָמע, "שטיין, שטיין" ליבלינגס-נאָמע געווינגען פון דוד זיידערמאן.

זונטאָג, דעם 18. און מאַנטיאָג, דעם 19. ווערט נישט געשפילט.
דינסטאָג, ד. 20-טען גרויסע פאָפולערע פאַרשטעלונג פון 1 ביז 2.50 זל וואָס וועט געשפילט ווערען? לעזט אין דינסטאָג-דיגען אָנאָס!
ס'נעמט אַנטווייל פרוי צו: בעזמאָן, זעוויקא, מאַכאָוואָוסקא, פאָדערמאָן, מענער: אַרעל, אייזנבערג, בירנבוים, באַלידסקי, האַמבורגער, מאַכאָ-ראָווסקי, ניהוויז, פאָליאָנסקי, צוויילד, מוויקאָוויטש, לייטוונג, ל. זעלמאן, טענן איינשטודירט פון טאָנ-מייסטער ב. לייבאוויטש, אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאן, ביהנע-לייטער: מאַכאָוואָוסקי, פ' לעזטען אויף אלע פאַרשטעלונגען צו פּעקומען אין פּילהאָדמאָניע-קאָסע.

מאמעס וועלען וועגען איהם דערצעה-צירק-רייטערין נישט געווען אזוי ארום לען זייערע קינדער: אַמאָל איז געווען און עלער, ווייל טשאפלין האט נישט טשאפלי טשאפלין, אז מ'האט איהם גע-הייסען אַרומווישען א באסיין מיט פיש, עס האט געזעהען טשאפלין'ען, דער האט ער אַרומגענומען יעדעס פישעל האט געלאכט, און אַמאָל אויך געוויינט, בעוונדער און האט עס אַרומגעווישט, ווייל ער איז געווען א גוטער, זעהר א און צו טשאפלין האט פערדינט עטליכע וואוילער, דער אַריסער, גוטער טשאפלי דאָלאַר, איז שוין די שפּהנע, עלענדע טשאפלין...

אין די צייט פון טיגער סענסאציאנעלער ראמאן

פון מאָריס לעבלאָז (96)

קוקענדיג אויף דאָן לואי, האט דער פרעפעקט געזאָגט: - מען האט טאקע געדארפט, פרי צו דערגעהן דעם אמת, אויסצוראטירליכע אינסאציאציע און אויסצערנעוועהליכע פעהיגקיי-טען, אלע ערקלערונגען פון דעם משוגענעם זענען פארויסגעווע-הען געוואָרען מיט א וואונדערבארער פינקטליכקייט, עס בלייבט דעם קאפ צו בליגען...

דאָן לואי האט מיט א ניג-בעוועגונג אלס דאנק פאר דעם לויב, געזאָגט:

— איהר האט רעכט, דאס איז געווען א שרעקליכער מענטש, פון די טיפּען פון קאלטע אויסגעווערעכענטע מאניאקען, און ער האט זיין ציל דערגרייכט, דאס גערייכט איז אריינגעפאלען אין זיין נעץ, און פרוי פאליס וועט וואהרשיינליך בעצאָהלען דערפאר מיט איהר לעבען.

ה' דעמאלץ איז ענטשלאסען אויפגעשטאנען, אין דעם מאמענט איז געווען וויכטיג איין זאך: צו בעפרייען די פרוי פאליס.

— ס'איז אמת - האט ער געזאָגט - מיר האבען נישט קיין איבריגע מינוט צו פערלירען, פרוי פאליס מוז באדע-פרייט ווערען, כ'וועל גלייך מעלדען דעם אויספארשונגס-ריכטער און איך בין איבערצייגט, אז מען וועט דעם פראצעס באדע-קענען מבטל מאכען.

ער האט באדע אַרויסגעגעבען די ענטשפערעכענדע בעפע-הען אין דאָן זיך געווענדעט צו דאָן לואי:

— איך רעכען, אז איהר וועט זיך נישט אפזאָגען מיך צו בעגלייטען, די פרוי פאליס זאל קענען פערזענליך בעדאנקען איהר רעטער, סערושאנט מאזע וועט געהפן מיט אונז.

די פערזאנלונג איז געווען פערזענדיגט, די פערזאנלונג, אויף וועלכער דאָן לואי האט בעווייזען אין דער גאנצער מאס זיין גענויס, אין קאמף מיט דער קראפט פון אונטער דעם קבר האט ער געצוואנגען דעם טויט ער זאל אַרומגעבען זיינע סודות, דעמאלץ האט מיט זיין גאנצער אויפפיהרונג אַרויסגעווי-זען גרויס אַנערקענטונג פאר דאָן לואי, דאָן לואי ווידער איז גע-

האט זיך די גאנצע טרויעריגע געשיכטע פערענדיגט מיט'ן מא-מענט, ווען עס איז ענטדעקט געוואָרען די וואו פנים אינזשינער פאליס, דאס, וואס עס איז געבליבען נישט קלאָר, קאָן ערקלערט ווערען דורך דער פרוי פאליס, פלאָרענציא אָדער סווערין, ער איז געווען אויפגעלעבט און ריהיג.

מען האט זיך אַפגעשטעלט לעבען דער טורמע סען-לעזאר, דער פרעפעקט איז אַרויסגעשפּרונגען פון אויטאָ.

עס האבען זיך געעפענט די טירען פון דער טורמע.

— דער דירעקטאָר איז דאָ? - האט ער געפרעגט ביים פאָרטיע - בעט איהם באדער אהער, אין א זעהר וויכטיגען ענין.

און נישט ווארטענדיג, איז ער געגאנגען ווייטער מיט'ן קא-רידאָר, אויפ'ן ערשטען שטאָק האט ער בעגענעט דעם דירעקטאָר - פרוי פאליס - האט ער געזאָגט - איך וואָלט זי גע-וואָלט זעהען...

ער האט אָבער איבערגעהאקט, דערוועהנדיג, ווי צומישט עס איז געוואָרען דער דירעקטאָר.

— וואָס איז געשעהן! וואָס איז מיט אייך?

— וואָס-זשע? איהר ווייסט נאָך נישט? כ'האָב דאָך געקלונג-גען אין דער פרעפעקטור... האט קוים געענטפערט דער דירעקטאָר.

— דערזעהלעט-זשע! וואָס איז דאָ געווען?

— פרוי פאליס איז געשטאַרבען היינט אינדערפריה, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס מען האט זי די גאנצע צייט געהאלטען אויפ'ן אויג, האט זי בעווייזען זיך צו סמ'ן.

ה' דעמאלץ האט אַנגעכאפט דעם טורמע-אינספעקטאָר פאר דער האַנד און האט איהם מיטגעשלאפעט ווייטער, פערענא און מאזע זענען אייליג נאכגעגאנגען, אין איינעם פון די צימערען האבען זיי דערוועהן א יונגע פרוי, וועלכע איז געלעגען מוים, ברוינע פלעקען האבען בעדעקט איהר בלאס פנים און די הענד, די פלעקען האבען אויסגעוועהן אזוי ווי די, וועלכע מען האט בעמעקט אויפ'ן טויטען קערפער פון אינספעקטאָר ווער, אינזשיניער פאליס און זיין ווען עדמינד.

דער פרעפעקט האט געפרעגט אויפגערגעט:

— מען האט געפונען אונטער איהר קישען אַט דעם-פלאַ-קאָן און א גאָדעל אויף איינשפריצונגען.

— אונטער'ן קישען! ווער האט עס איהר געקענט צו-שטעלען?

— מיר ווייסען נאָך נישט.

(פאַרשטעלונג קומט.)

20 נארוטאווטש-גאס 20

A black and white illustration of a tropical scene. On the left, a palm tree stands next to some broad-leafed plants. In the center-right, there is a large, rectangular box or crate. The box has a label that reads "KUNENBIL SPEZIAL" in bold, capital letters. The box appears to be made of wood or cardboard and has some straps or bands across it. To the right of the box, there is a small, dark, conical object, possibly a hat or a small structure. The background is a light, textured surface, suggesting a sandy or rocky ground.

א גאר אנטער = שפייז = פעטס
 מער ריינער
 ווערט אויסגעארבייט אנטער דער השגחה פון הרב ר' שמואל עהרענפעלד
 פון נאטטערסבורג מיט'ן רעכט פון הרב ר' אברהם עבי פערלמוטער ווארשא

אזוי ווי אין נומער 64 ג. פאָלקסבאַט" האָט זיך בעווייזן אַ נאָטיץ וועגן
 יער עקזיסטענץ פון אַ צווייטן קירושנער-מייסטער-פּעראַיין אויף פאָלד
 יאָנואַ 4, שטעלען מיר פּעסט, אַז דער
 קירושנער-מייסטער-פּעראַיין עקזיסטירט און איז טעטיג אויף זאַכאָדניאַ 66
 אונזער פּעראַיין אויף זאַכאָדניאַ 66 נעמט אַרום דעם גרעסטען טייל קירושנער-
 מייסטער פון לאָדז, און דאַנענען אויף פאָלדניאַנוו געפינט זיך בלויז אַ קליינע
 גרופּע, וועלכע פּעשטעטט משהרסטענטייל פון סאָהרים.
 פון קירושנער-מייסטער-פּעראַיין זאַכאָדניאַ 66

זגודה

און וועלכע פֿירערט פֿון זיין
 בעקענס קעגן
 דער בעקענס -
 פֿירערט

34 ציגל-גאס 34, אין הויף, עמע פעטריקאווער
טעלעפאן 34-51.
פעמערקונג: וואנעס ווערען אין אויסגעבארגט.

אין נאך דערמיט בעקאנט דאס געזעהרטע פובליקום, אז נאך א גרינד-
ליכען רעמאנט, האב איך ביי מיין קינסטלעריש-פאַטאָגראַפֿישען אַטעליער ערשטענט
א ספעציעלען פארטרעטען-אנשטאלט,
וואו עס ווערען אויסגעפערטיגט די שענסטע פארטרעטען לויט דער נייעסטער
פאַטאָ-טעכניק צו שטונדענדיג בילדיגע פרייען:
A פארטרעט 30 X 40 מיט פאפאָרט און ראהם נאָר 13.50 זł.
" " " " " " " " 50 X 40 " " 20.—
די אויפנאָמען צו פארטרעטען ווערען געמאַכט גענצליך אומזיסט.
צוט אים די געלעבנדיג!
קונסט-פאַטאָגראַפֿישער און פארטרעטען אַטעליער
"PARISIEN" wł. H. Sroka
Łódź, Brzezińska 69.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספעציאַליסט פאר אינפערמירע
און נערווען קראנקייטען.
נעהמט אן טעגליך פון 5 ביז 7 אונטער.

פאר שפייע-צימערן און קאבינעטען
ליפט זיך אַמבעסטען צו פאַבריקס-פּרייזען בור בי
א. י. אײזנער, פאַלדניאָוואַ 25
בעמערקונג: ס'זענען אויך אָנגענומען טעלעגראַפֿישע
אָרדערס פֿאַר אַלע אַרטיקלען, וואָס זײַנען אין אַזעלכע

סוחרים, האנדווערקער, לאקאטארן, חתנים און בנות
אין ביראָ „נארפאל" פֿעמטריק, 82, טעל. 67-17.
און ווייטס איהר פֿארוואס?
ווייל אין „נארפאל" קען מען אלץ פרעהרען,
ווייל „נארפאל" גיט די בעסטע עצה,
ווייל „נארפאל" ערעדיגט אַמבעסטען אלערליי
פראָשעניס און פֿירונטע קאַרעספּאָנדענץ,
ווייל „נארפאל" פערמיטעט אין אלעס, וואָס מ׳ויל
ווייל „נארפאל" גאראַנטירט פֿאַר ערפֿאָלג.
דיסקעזיע עזיכערט! אַ פֿאַרדעס - אומיטס.
Biurow „NORPOL", Piotrkowska 82,
LIL telefon 67-17.

ווערען אין האלד-קראנקהייטען, שטימע-און שפראך-
פאלערען (שטעמלען א. א. ו.)
האט זיך איבערצויגען פון נארוסאוו'סש 44
אויף ווסטאדנא 65, טעל. 01-66
(איינגאנג אויך דורך פעטריקאווער 46).
פאסט און פון 11³⁰-12³⁰ און פון 3-5 נאכמ. 022

מדינת ישראל - קרן הדיור
און שירותים
משרד 11 מע. 72-84
אחראי און מנהל
משרד 11 מע. 72-84

NTIEWIAZSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.

[illegible]

זון שעה קליידען? מא
שטעט צו דעם בעוואוסטען
הערן-שניידער
Ch.M. Sznajder
35 Pomorska 35
ווינגאג דורכ'ן פרייזער.
טא: ביליגן אויס צישנידען
פערקויף מא שלען לויט
ער ריזשער מאדע. 722

מאשינערס
און האנדלערינס
דאס מען מאכט ארבייט
געזעל וועבלינסקי
גאוואמיססא 6
רשעס 1 אינו 3 שט

געלעבנע הייליגן
צו פערקויפן
אמעל מאנטיפעל
מער נומער 33. 746

ט א שויפענסטער אײך
צױט איז פון זאָפּאָרט
צו פערדינגען
ערפאָהרן ציגעל גאס
4, אין פראנט-געזעצט.

ווערען געוויבט
ינער צו מענער-פעסטעלט
ן איינער צו דאמען-פע-
טעלט ביי צינציגאמוס
ועלאנא 19 פארטער.

AL. Kościuszki 27
tel. 51-72.

והיה כי ישאלך בנד מחר לאמר מה זאת?
 פארוואס לויפט יעדער אין ביורא פעטריקאווער 17?
 ואמרת אליו, זאלסטו איהם זאגען
 — אז אין דעם בייורא —
17 פעטריקאווער 17
 דורכגאנג זאכאדניא 52, יאא ס'ווערט ערלדיגט
 און בעוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי
 ביטעס קלאווזלעס, זאבענפיעטשעניעס
 אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס צו-
 ווירנע און קארנע אפאליציעס, אדווא-
 לאציעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאנד-
 ראציעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיטאריאט-זושאנדר
 און אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען אינטער-
 ציויעס, אקטען דאראוויזעס, קארנע
 ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע
 שפראכען, ספעציאליסט פון שותפות-אקטען
 מיט זאכטונג י. מאנעליא.
 דעכט-קאנסולענט.

ODCISKI

KAWIOL

WODAWKI

KLAWIOL

KAWIOL

KAWIOL

[illegible]

פרק. מ. מארקום נעהמס אן פון 5-7 אױפגאב